

Posel z Grenady

Bibliografia:

- Źródło: Adam Mickiewicz, *Alpuhara*, [w:] tegoż, *Konrad Wallenrod. Powieść historyczna z dziejów litewskich i pruskich*, Warszawa 1983, s. 116–119.

Poseł z Grenady

Alhambra, Grenada (Hiszpania)

Źródło: Jebulon, domena publiczna.

Macie bowiem wiedzieć, że są dwa sposoby walczenia... trzeba być lisem i lwem.

[Niccolò Machiavelli](#)

Ćwiczenie 1

Źródło: zpe.gov.pl, licencja: CC BY 3.0.

Polecenie 1

Przeczytaj uważnie wiersz Adama Mickiewicza. Trudne wyrazy wyjaśnij, korzystając ze słownika i przypisów.

Adam Mickiewicz

” Alpuhara

BALLADA

Już w gruzach leżą [Maurów](#) posady,
Naród ich dźwiga żelaza,
Bronią się jeszcze twierdze [Grenady](#),
Ale w Grenadzie zaraza.

Broni się jeszcze z wież [Alpuhary](#),
Almanzor z garstką rycerzy,
Hiszpan pod miastem zatknął sztandary,
Jutro do szturmu uderzy.

O wschodzie słońca ryknęły [spize](#),
Rwą się okopy, mur wali,
Już z [minaretów](#) błysnęły krzyże,
Hiszpanie zamku dostali.

Jeden Almanzor, widząc swe [roty](#),
Zbite w upornej obronie,
Przerznął się między szable i groty,
Uciekł i zmylił pogonie.

Hiszpan na świeżej zamku ruinie,
Pomiędzy gruzy i trupy,
Zastawia ucztę, kąpie się w winie,
Rozdziela [brańce](#) i łupy.

Wtem straż oddźwierna wodzom donosi,
Że rycerz z obcej krainy

O posłuchanie co rychlej prosi,
Ważne przywołując nowiny.

Był to Almanzor, król muzułmanów,
Rzucił bezpieczne ukrycie,
Sam się oddaje w ręce Hiszpanów
I tylko błaga o życie.

«Hiszpanie – woła – na waszym progu
Przychodzę czołem uderzyć,
Przychodzę służyć waszemu Bogu,
Waszemu prorokom uwierzyć.

Niechaj rozgłosi sława przed światem,
Że Arab, że król zwalczony,
Swoich zwycięzców chce zostać bratem,
[Wasalem](#) obcej korony«.

Hiszpanie męstwo cenić umieją;
Gdy Almanzora poznali,
Wódz go uścisnął, inni kolejną
Jak towarzysza witali.

Almanzor wszystkich wzajemnie witał,
Wódz najczulej uścisnął,
Objął za szyję, za ręce chwycił,
Na ustach jego zawisnął.

A wtem osłabnął, padł na kolana,
Ale rękami drżącymi

Wiążąc swój [zawój](#) do nóg Hiszpana,
Ciągnął się za nim po ziemi.

Spojrzał dokoła, wszystkich zadziwił,
Zbladłe, zsiniałe miał lice,
Śmiechem okropnym usta wykrzywił,
Krwia mu nabiegły źrenice.

«Patrzcie, o [giaury](#)! jam siny, blady,
Zgadnijcie, czym ja posłem?
Ja was oszukał, wracam z Grenady,
Ja wam zarazę przyniosłem.

'Pocałowaniem wszczepilem w duszę
Jad, co was będzie pożerać,
Pójdźcie i patrzcie na me katusze:
Wy tak musicie umierać! »

Rzuca się, krzyczy, ściąga ramiona,
Chciałby uściśnieniem wiecznym
Wszystkich Hiszpanów przykuć do łona;
Śmieje się – śmiechem serdecznym.

Śmiał się – już skonał – jeszcze powieki,
Jeszcze się usta nie zwarły,
I śmiech piekielny został na wieki
Do zimnych liców przymarły.

Hiszpanie trwożni z miasta uciekli,
Dżuma za nimi w ślad biegła;

Z gór Alpuhary nim się wywlekli,
Reszta ich wojska poległa.

Źródło: Adam Mickiewicz, *Alpuhara*, [w:] tegoż, *Konrad Wallenrod. Powieść historyczna z dziejów litewskich i pruskich*, Warszawa 1983, s. 116–119.

Ciekawostka

Ballada 'Alpuhara' jest częścią słynnego utworu Adama Mickiewicza pt. 'Konrad Wallenrod' (1828), powstałego w czasach, gdy Polska znajdowała się pod zaborami. Tytułowy bohater tego dzieła to człowiek, który ucieka się do podstępu i zdrady w celu realizacji szlachetnego celu – służby ojczyźnie.

Ćwiczenie 2

Streść poszczególne fragmenty ballady własnymi słowami tak, by inna osoba nie miała problemów ze zrozumieniem treści utworu. Z każdego fragmentu wynotuj również środki stylistyczne i nazwij je, np. epitet: upornej obronie.

1.

Już w gruzach leżą Maurów posady,
Naród ich dźwiga żelaza,
Bronią się jeszcze twierdze Grenady,
Ale w Grenadzie zaraza.

Broni się jeszcze z wież Alpuhary
Almanzor z garstką rycerzy,
Hiszpan pod miastem zatknął sztandary,
Jutro do szturmu uderzy.

2.

O wschodzie słońca ryknęły spiże,
Rwą się okopy, mur wali,
Już z minaretów błysnęły krzyże,
Hiszpanie zamku dostali.

Jeden Almanzor, widząc swe rotty
Zbite w upornej obronie,
Przerznął się między szable i groty,
Uciekł i zmylił pogonie.

3.

Hiszpan na świeżej zamku ruinie,
Pomiędzy gruzy i trupy,
Zastawia ucztę, kąpie się w winie,
Rozdziela brańce i łupy.

Wtem straż oddźwierna wodzom donosi,
Że rycerz z obcej krainy
O posłuchanie co rychlej prosi,
Ważne przywożąc nowiny.

4.

Był to Almanzor, król muzułmanów,
Rzucił bezpieczne ukrycie,
Sam się oddaje w ręce Hiszpanów
I tylko błaga o życie.

«Hiszpanie – woła – na waszym progu
Przychodzę czołem uderzyć,
Przychodzę służyć waszemu Bogu,
Waszyn prorokom uwierzyć.

5.

„Niechaj rozgłosi sława przed światem,
Że Arab, że król zwalczony,
Swoich zwycięzców chce zostać bratem,
Wasalem obcej korony.»

Hiszpanie męstwo cenić umieją;
Gdy Almanzora poznali,
Wódz go uścisnął, inni kolejną
Jak towarzysza witali.

6.

Almanzor wszystkich wzajemnie witał,
Wodza najczulej uścisnął,
Objął za szyję, za ręce chwycił,
Na ustach jego zawisnął.

A wtem osłabnął, padł na kolana,
Ale rękami drżącemi
Wiążąc swój zawój do nóg Hiszpana,
Ciągnął się za nim po ziemi.

7.

Spojrzał dokoła, wszystkich zadziwił,
Zbladłe, zsiniałe miał lice,
Śmiechem okropnym usta wykrzywił,
Krwia mu nabiegły źrenice.

«Patrzcie, o giaury! jam siny, blady,
Zgadnijcie, czym ja postem?
Ja was oszukał, wracam z Grenady,
Ja wam zarazę przyniosłem.

„Pocałowaniem wszczepiłem w duszę
Jad, co was będzie pożerać,
Pójdźcie i patrzcie na me katusze:
Wy tak musicie umierać!»

8.

Rzuca się, krzyczy, ściąga ramiona,
Chciałby uściśnieniem wiecznym
Wszystkich Hiszpanów przykuć do łona;
Śmieje się – śmiechem serdecznym.

Śmiał się – już skonał – jeszcze powieki,
Jeszcze się usta nie zwały,
I śmiech piekielny został na wieki
Do zimnych liców przymarły.

Hiszpanie trwożni z miasta uciekli,
Dżuma za nimi w ślad biegła;
Z gór Alpuhary nim się wywlekli,
Reszta ich wojska poległa.

Źródło: zpe.gov.pl, licencja: CC BY 3.0.

Ważne!

W roku 1491 Ferdynand II, król Aragonii, na czele 10 000 żołnierzy obległ Grenadę, twierdzę potężnie ufortyfikowaną i bronioną przez 3000 ludzi. Wojsko otoczyło miasto szczelnym kordonem. Po trwającym rok oblężeniu głód zmusił w końcu mieszkańców do rokowań. Dnia 2 stycznia 1492 roku Aragończycy wkroczyli do Grenady.

Alpuhara to górská kraina w południowej Hiszpanii (Andaluzja). Nie istniała twierdza o tej nazwie.

Ćwiczenie 3

Znajdź i zaznacz na mapie Hiszpanii miasto wspomniane w balladzie.

Źródło: zpe.gov.pl, licencja: CC BY 3.0.

Ćwiczenie 4

Rozwiąż test. Zaznacz prawidłowe dokończenie każdego ze zdań. Do tekstu *Alpuhara* możesz zaglądać przez cały czas.

Utwór opowiada przede wszystkim o...

☐ podstępnej walce z wrogiem.

☐ wojnie Hiszpanów z Maurami.

☐ chorobie rycerzy.

☐ zamkach obronnych.

Źródło: Contentplus.pl sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

Almanzor to...

☐ król muzułmanów.

☐ hiszpański rycerz.

☐ król Hiszpanii.

☐ brat wodza Hiszpanów.

Źródło: Contentplus.pl sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

Almanzor błaga o życie, ponieważ chce...

☐ służyć Bogu Hiszpanów.

☐ zostać wasalem Hiszpanów.

☐ pokonać Hiszpanów.

☐ uratować swe życie.

Źródło: Contentplus.pl sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

Z tekstu wynika, że Hiszpanie po zdobyciu twierdzy...

☐ porządkują miasto.

☐ chowają zmarłych.

☐ myją się.

☐ uczują.

Źródło: Contentplus.pl sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

Hiszpanie dobrze przyjęli Almanzora, ponieważ...

☐ nie wiedzą, kim jest.

☐ cenią męstwo.

☐ chcą poznać Allaha.

☐ mają litościwe serca.

Źródło: Contentplus.pl sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

Almanzor po zrealizowaniu swojego planu czuje...

☐ radość.

☐

☐ wyrzuty sumienia.

☐ żal.

☐ smutek.

Źródło: Contentplus.pl sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

Hiszpanie polegli, ponieważ...

☐ zostali zarażeni dżumą.

☐ zatruli się winem.

☐ przegrali bitwę.

☐ zostali zabici przez jeńców.

Źródło: Contentplus.pl sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

„Alpuhara” to utwór zawierający elementy epickie, ponieważ występuje w nim...

☐ podmiot liryczny, który przedstawia swoje uczucia.

☐ fantastyczny bohater.

☐ narrator, który opowiada o wydarzeniach.

☐ tajemniczy nastrój.

Źródło: Contentplus.pl sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

Ćwiczenie 5

Uzupełnij tabelę, wpisując w odpowiednie miejsca wyrazy:

poddanie się, szczerłość, bohaterstwo, triumf, intryga, tchórzostwo, bitwa, porażka.

określenie	synonim	antonim
odwaga	____	____
podstęp	____	____
walka	____	____
zwycięstwo	____	____

Źródło: Learnetic SA, licencja: CC BY 4.0.

Ćwiczenie 6

Sprawdź w dowolnym źródle znaczenie poniższych frazeologizmów. Wykorzystaj jeden z nich do przedstawienia dowolnego wydarzenia z utworu 'Alpuhara':

- koń trojański,
- pyrrusowe zwycięstwo,
- walka z wiatrakami,
- pocałunek Judasza,
- syzyfowa praca,
- cel uświęca środki,
- sytuacja patowa.

Ćwiczenie 7

Podziel wybrane z tekstu fragmenty na fakty i opinie.

fakty

opinie

„Śmiechem okropnym usta
wykrzywił”

„Reszta ich wojska poległa”

„Chciałby uściśnieniem
wiecznym Wszystkich
Hiszpanów przykuć do łona”

„Hiszpanie męstwo cenić
umieją”

„Wodza najczulej uściskał”

„A wtem osłabnął, padł na
kolana”

„Już z minaretów błysnęły
krzyże”, Hiszpanie zamku
dostali”

„Hiszpanie trwożni z miasta
uciekli”

„Już w gruzach leżą Maurów
posady Naród ich dźwiga
żelaza”

„w Grenadzie zaraza”

Ćwiczenie 8

Oceń postępowanie Almanzora. Sformułuj argumenty i kontrargumenty. Po wypełnieniu tabeli zapisz wnioski z przeprowadzonej oceny.

Ocena postępowania Almanzora

Argument	Kontrarargument

Źródło: Contentplus.pl sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

Ciekawostka

Zgodnie z treścią ballady to Almanzor władał Alpuharą i Grenadą. Mickiewiczowski bohater nie ma jednak nic wspólnego z ostatnim historycznym władcą Grenady. Był nim Abu Abdallah Muhammad XII Boabdil, przez współczesnych mu Hiszpanów zwany, a także *el chico* (*Dziecko*) lub *el Zogoibi* (*Nieszczęśliwy*). Muhammad XII poddał się, przekazując miasto katolickim królom: Izabeli Kastylijskiej i Ferdynandowi Aragońskiemu.

Ćwiczenie 9

Podpisz elementy obrazu, przenosząc poniższe informacje w odpowiednie miejsca.

królowa Izabela, żona Ferdynanda II Aragońskiego

Maurowie

Boabdil, ostatni władca muzułmański na Półwyspie Iberyjskim

mury Grenady

Ferdynand II Aragoński, król Kastylii

Źródło: Francisco Pradilla, *Kapitulacja Grenady*, 1882, olej na płótnie, domena publiczna.

Ćwiczenie 10

Pogrupuj elementy odnoszące się do obrazu i do wiersza.

wiersz

obraz

przekazanie kluczy od miasta

władca Arabów - Boabdil

spotkanie władców pod murami miasta

Król Ferdynand Aragoński

twierdza Alpuhara

władca Arabów - Almanzor

pocałunek Almanzora

pokojowe przekazanie władzy

ucieczka władcy z miasta

podstępny powrót Almanzora

nieokreślony dowódca Hiszpanów

Ćwiczenie 11

Uzupełnij tekst podanymi poniżej wyrazami.

Adam Mickiewicz w balladzie *Alpuhara* nie przedstawia [ ] historii upadku [ ]. Wydarzenia umieszcza w [ ] miejscu, a bohaterem czyni [ ] władcę. Celem utworu jest ukazanie, że każdy [ ] przeciwko wrogowi ojczyzny jest [ ], nawet [ ]. Serdeczny uścisk Almanzora okazuje się [ ], ale także drogą do zwycięstwa. Poeta zrywa z wzorem szlachetnego rycerza, który zawsze walczy [ ]. Wyraża podziw dla Almanzora, który nie mogąc honorowo walczyć jak [ ], postanowił uciec się do podstępu i zostać [ ].

dozwolony

z podniesioną przyłbicą

pocałunkiem śmierci

lew

Grenady

oszustwo

rodzaj walki

lisem

fikcyjnym

wiernie

nieistniejącego

Źródło: Learnetic SA, licencja: CC BY 4.0.

Polecenie 2

Opisz obraz *Kapitulacja Grenady*, odwołując się do informacji historycznych.

Kapitulacja Grenady

Źródło: Francisco Pradilla Ortiz, 1882, olej na płótnie, domena publiczna.